

הרחבות לאגרות בענייני המזרחי (א') - חולשת הרוח כגורם לנפילה לאומית

עין איה שבת ב', ו', טז'

"כשהוא רוחץ, רוחץ את של ימין ואח"כ של שמאל, כשהוא סך, של ימין ואח"כ של שמאל". זיקוק וטהרת הכחות דומה לטהרת האברים. לפעמים כשמתחילים לטהר כח קטן צדדי עולים עמו עד מרומי הטהרה, אבל לא יהי' דרך זה בטוח כ"ז שהיסוד שממנו הכחות נובעים ועליו נסמכים, מעורב הוא בפסולת, באבק של זוהמא וסיגים מרובים. הוא פועל על הכחות הקטנים הנובעים ממנו, להחשיכם ולערבב אותם בערבוביה וטומאה. ע"כ זאת הדרך הישרה, להתרומם אל הכחות היסודיים, אל המקום שמשם הכחות הצדדיים נובעים, אל מכוון החיים, ולטהר את היסוד העקרי. אז הנטפלים מתטהרים בנקל, וטהרתם משתמרת ומובטחת. כמערכה זו של הטהרה, שהרחיצה המעשית מקבלת לעומתה, כך היא ג"כ המערכה של הוספת כח, תוספת עידון ורענונות, "בלותי בשמן רענן", סיכה הבאה כמים בקרבו. כשמוסיפים אומץ מן הצד לכחות הצדדיים המלוים את העקריים, לפעמים הכחות העקריים ג"כ מתעלים, אבל ע"פ רוב כיוון שהיסוד הוא חלוש, מתרופף ג"כ העז הנמצא בכח המבונה עליו. למשל, מעוררים אומץ הרוח. יסוד אומץ הרוח בנוי ע"פ אומץ הדעת, ע"פ הכרת הצדק הפנימי, הטהרה העצמית שבתוכיות הנשמה, וכ"ז שהחטא מצוי, הפחד והכשלון טובב הולך את הרוח, ואין תועלת בגבורה ארעית. ע"כ, כהטהרה, הרחיצה, כן ג"כ ההוספה לאימוץ, הסיכה, צריכה לבא מן העיקר אל הענפים, רוחץ של ימין ואח"כ של שמאל, וסך של ימין ואח"כ של שמאל.

פנקסי הראי"ה - פנקס יג: ראשון ליפו קח'

מתוך הערבובייה של ע"ז שהיתה בעולם הישראלי בעת בית הראשון, לא השיגו הדורות ולא רבים מהמלכים, מה היא התכלית הגדולה שתהיה ע"י גדולתם של ישראל. ע"כ לא היה בהם רוח גבורה, כי אותו רוח הגבורה הבא מצד עריצות וחפץ בליעה של נחלת זרים שנמצא בין החזקים שבכובשים שבאומות העולם לא נמצא אצל ישראל, כי "מלכי בית ישראל [...] מלכי חסד הם", ואפילו במקולקלים שבנו נתגלתה העדינות הגזעית. ע"כ היה צריך שתשתאב הגבורה מיסודה השרשי, מטובת התרבות הטוב שיביא רב טובה לעולם ע"י השפעת הרמת השכל והמוסר, שתבא ע"י ישראל ותורתו. וזה הרגש לא היה מפותח יפה ע"י השחתתה של ע"ז, והיתה כנסת ישראל במובנה העליון הפנימי מוטלת לעפרה, ו' (עשוני) [שמוני] בניך כחולדה זו הדרה בעקרי בתים', ע"כ לא עסקו בכיבוש ארצות ונשתה גבורתם. עכשיו צריכה גבורתם של ישראל להתעורר מצד הכרה פנימית, "ועוררתי בניך ציון על בניך יון", "ימין ד' רוממה".

אגרות הראי"ה ב' עמ' קסג' - ד'

בכלל הננו מרגישים בכל פינה שאנו פונים את חסרון התלמוד המביא לידי מעשה חושבים הם, ביחוד שלמי-אמונים, שכל דבר מתוכנן רק ברעותא טבא לחוד, ושוכחים הם את היסוד הנחוץ של התלמוד לפתח את עצם הרעיון שלשמו זוכרו עורגים, ברוח דעה עמוקה ומרוחבה, בשכל ובקורת והתרחבות ההרגשות והרעיונות. במלחמת תיאוריות עיקר כח האויב הוא, כמובן, הכח הרוחני, המוסרי, הרעיוני, הפנימי וההלך הנפשי. לגדל את התיאוריה הרוחנית העליונה שלנו במידתה הכמותית והאיכותית על כל אותן התיאוריות של חיילי השטנים למיניהם. לשער באומד יפה את העושר הרוחני שלהם בכל המובנים, ולהתאמץ להתנשא עליהם, בכח עליון כזה, שאין לכולם גם יחד, ולנו יש ויש-, זהו כח הקודש האלהי. על כן הולך הכל בעצלתיים, עומד כמים מכונסים בעוקה, והתאחדות הדעות השונות לשם כינוס אינה בא כי אם בצורה מיכינית.

קובץ א', תז'

הגבורה שהכפירה משתוקקת אליה, לא תוכל לעלות בידה. קצף ימלא האדם על חולשתו, ולעזור - מאומה לא יוכל. הרחבת הגבולים, העלאת האדם לשורש נשמתו, והכרת הנשמה לחלק אלוה ממעל, ברב עז ותעצומות, משיבה לאדם את גבורתו. והתעלותו למרומי האלהות - ברצונו היא תלויה, ובאחרית-כל-כל היא מובטחת, ומהאחרית המאושרת, מתעלה האדם ומתאמץ בכל זמן ועדן.

שבת הארץ, הקדמה

אנשי-לב נתבעים לבא לעמוד במערכה, לחזק ידיים רפות, לרומם רוח כל מתיאש ולאמץ כל כושל, לקרוא בקול גדול: "ציון, אל ירפו ידיך". הנה נשמת אלהים חיים העלומה, אשר ישבה בסתר המדרגה בכל ימי הגלות, הולכת ומתגלה. את הודה ויפעתה הלא לא תוכל לגלות רק בעמה החי חיים שלמים על אדמתו. כשם שאין השכינה שורה באיש יחידי אלא על גבור ועשיר ובעל-קומה, אלא שכל זה לא יסכון מאומה בלתי המעלות הרוחניות של חכמה וענוה, - כך אין השכינה הכללית שורה אלא בעם מלא גבורה, עשר וקוממיות, אלא שכל אלה ימצאו את ערכם רק בהעשותם בסיסים להאור הרוחני האלהי, הממולא אור ד' וענות-צדק.